

Miten säästää soteesta?

XVI Terveystenhuollon laatupäivät 9.4.2019

Allan Seuri

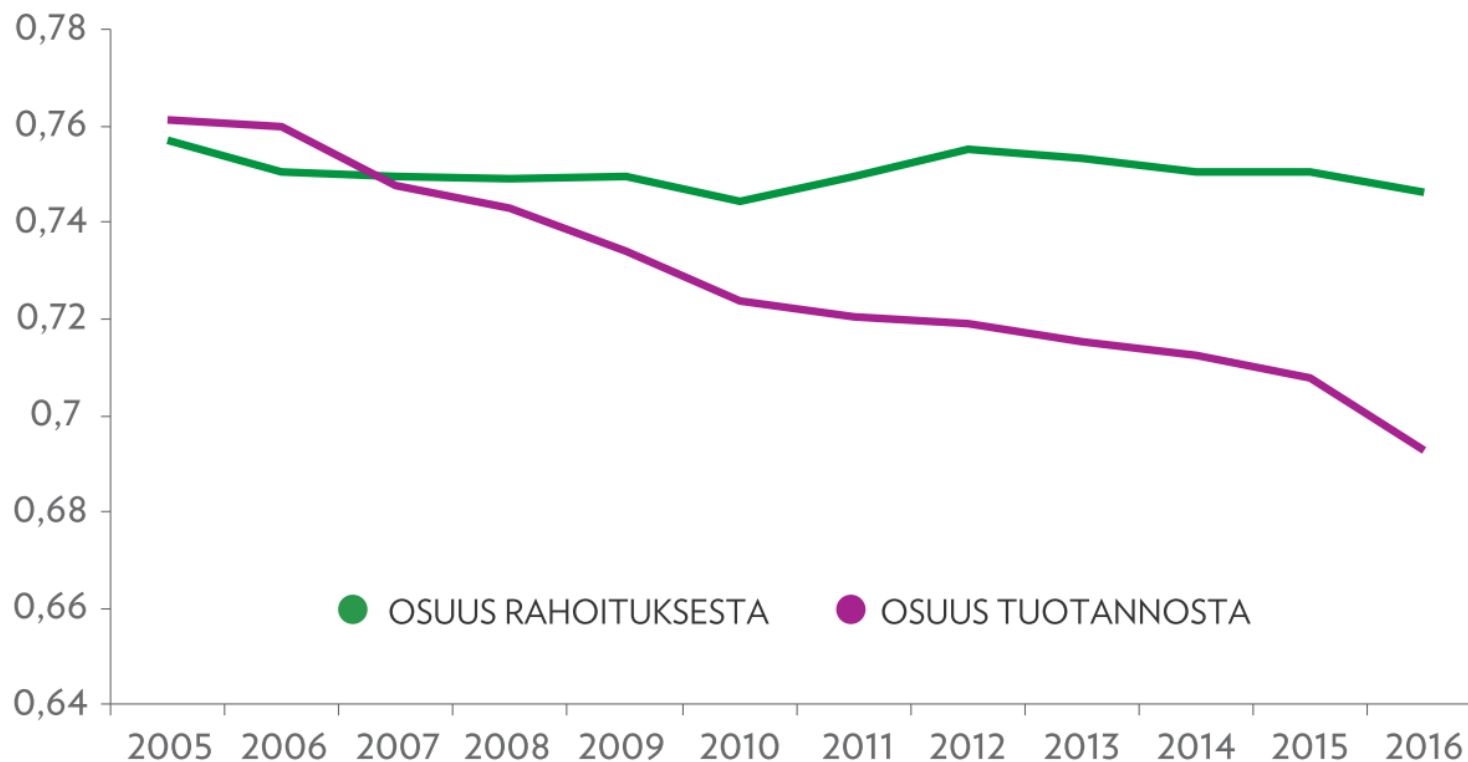
Tutkija

Talouspolitiikan arviointineuvosto

Terveydenhuollon erityispiirteet

- vahva yhteiskunnallinen halu taata, että kaikki saavat (yhtä paljon?) palveluita
- informaatio-ongelmat voivat johtaa liian vähäiseen vakuutusturvaan, alihoitoon, ylihoitoon
- julkisella vallalla intressi rahoittaa ja tuottaa terveydenhuoltoa

Kuvio 1. Julkisen sektorin osuus sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa ja palveluntuotannossa.

Sote-säästöt

- väestö ikääntyy ja tarvitsee lisää hoivaa
- paineita julkisen talouden kestävyydelle
- valitaanko velkaantuminen, veronkorotukset, vai menoleikkaukset?
- tehostaminen tietenkin!

Mistä säästöjä (tehokkuutta) on haettu?

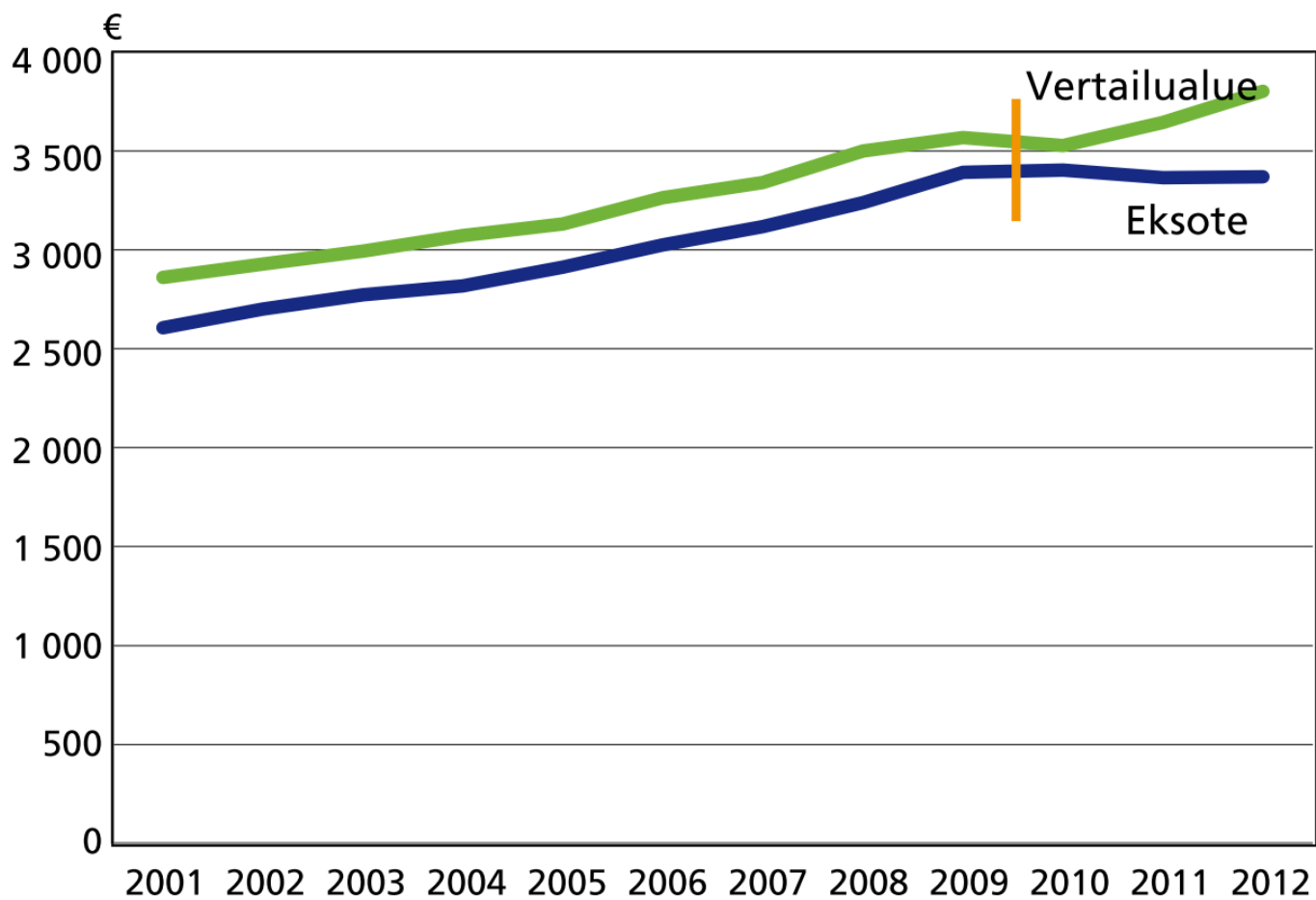
- keskittäminen
- markkinat (valinnanvapaus, kilpailu, yksityinen tuotanto)

Keskittäminen: kokemuksia

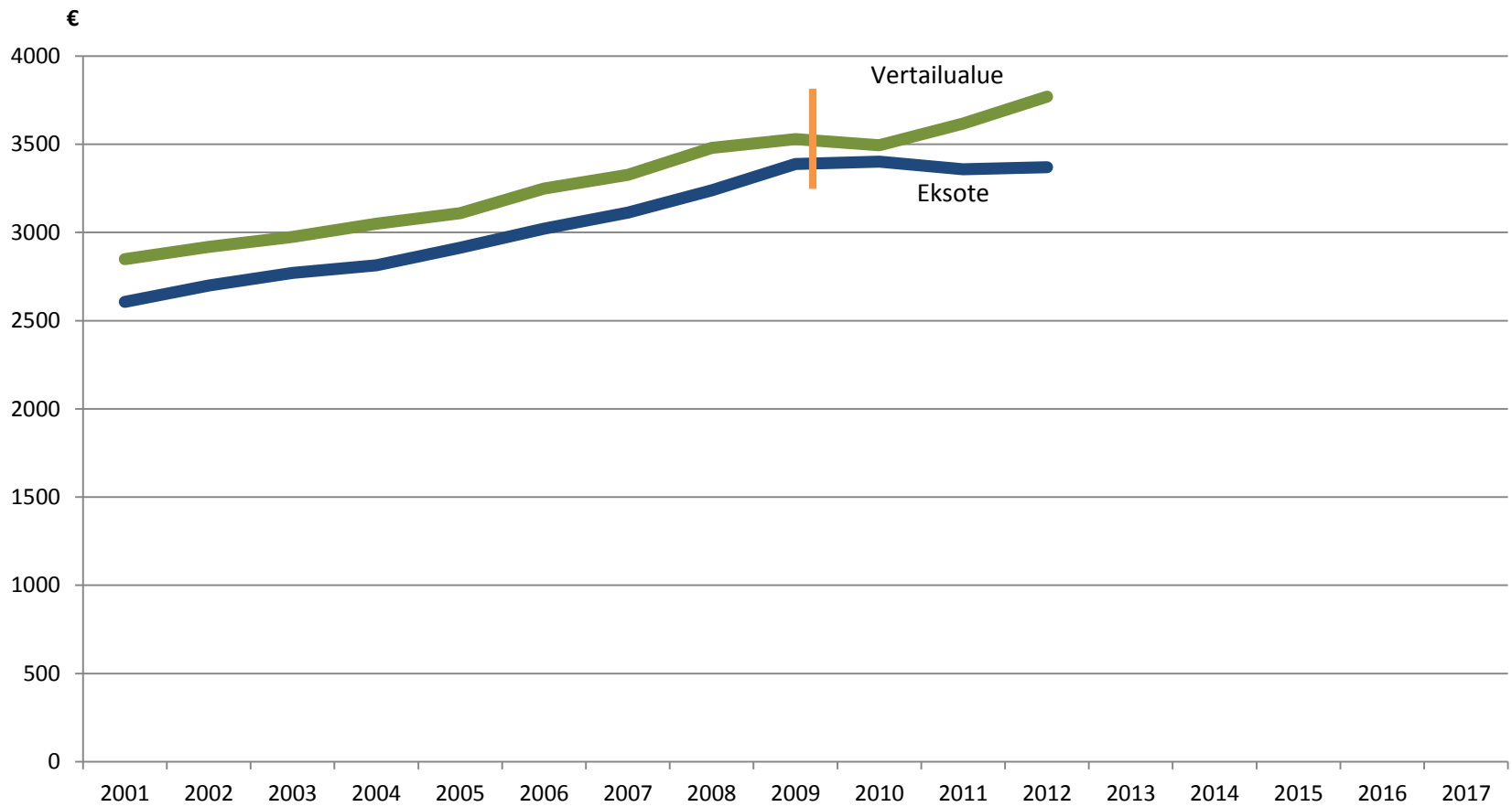
- PARAS-hanke
- sairaalaverkon karsiminen
- Kainuun hallintokokeilu
- Eksote

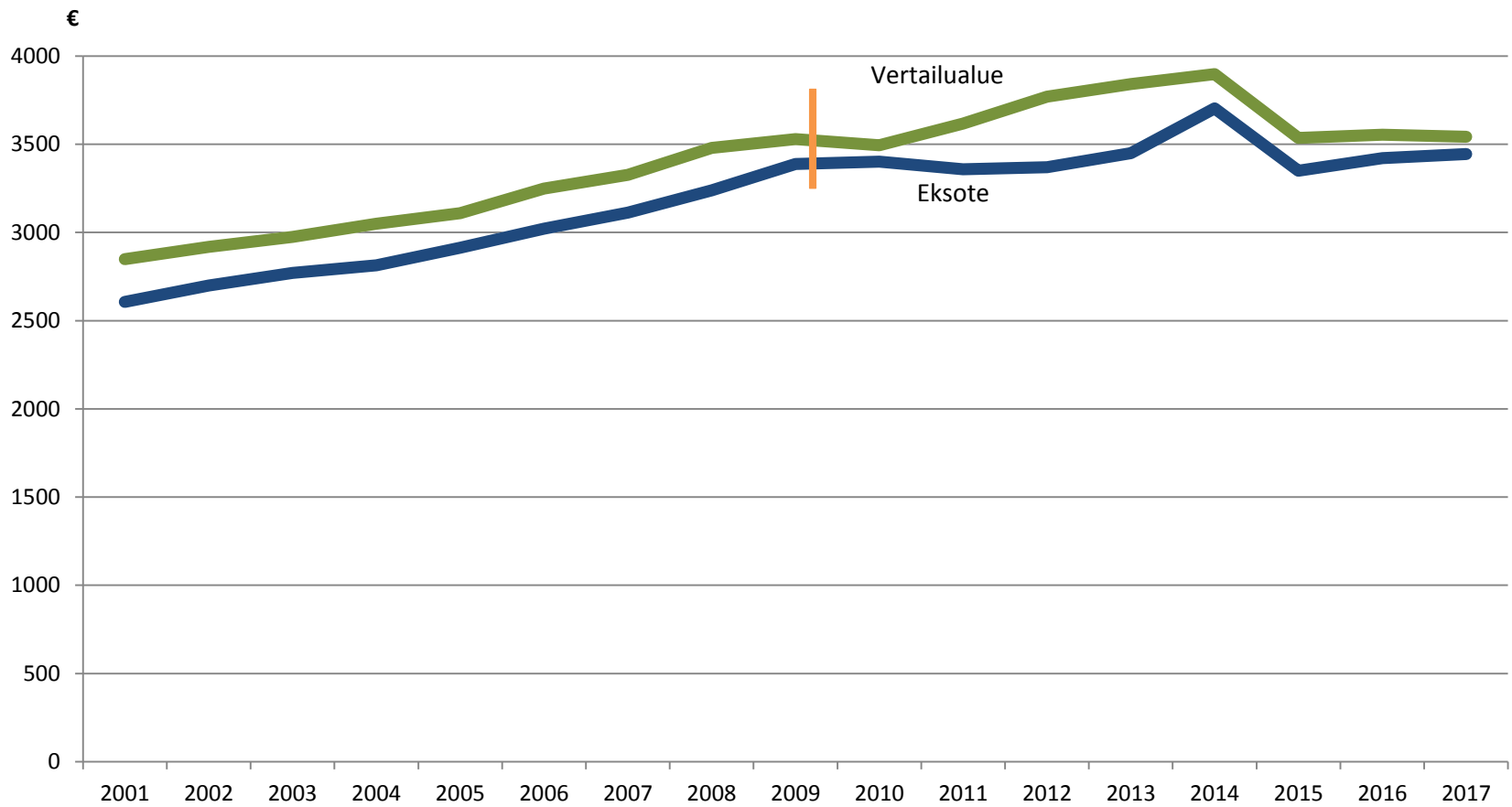
Keskittäminen: evidenssi

- PARAS-hanke
 - ei säästöjä (Saarimaa & Tukiainen 2018)
- sairaalaverkon karsiminen
 - ei tutkimusta Suomesta
- Kainuun hallintokokeilu
 - enintään maltillisia säästöjä (Hämäläinen & Moisio 2015)
- Eksote
 - ei luotettavaa tutkimusta

Lähde: THL (2014)

Keskittäminen: kv. evidenssi

- hyvää sairaaloita koskevaa tutkimusta Englannista ja Yhdysvalloista
- "evidence from three decades of hospital mergers does not support the claim that consolidation improves quality." (Martin Gaynor, NY Times 11.2.2019)
- syy? vähentynyt kilpailu
- järjestämisen vai tuottamisen keskittäminen?

Markkinat: kokemuksia

- kuntien ulkoistukset
- kuntien palvelusetelit
- asiakkaan valinnanvapaus julkisten tuottajien välillä
- tulevaisuudessa: asiakkaan valinnanvapaus myös yksityisten tuottajien välillä?

Markkinat: evidenssi

- ei juuri suomalaista evidenssiä
- yksityisten ja julkisten tuottajien välillä ei merkittäviä tehokkuus- tai kustannuseroja (Siciliani 2019)
- tuottajat reagoivat kannustimiin (kirjallisuudesta ks. esim. Häkkinen ym. 2019, TPAN-raportti 2019)

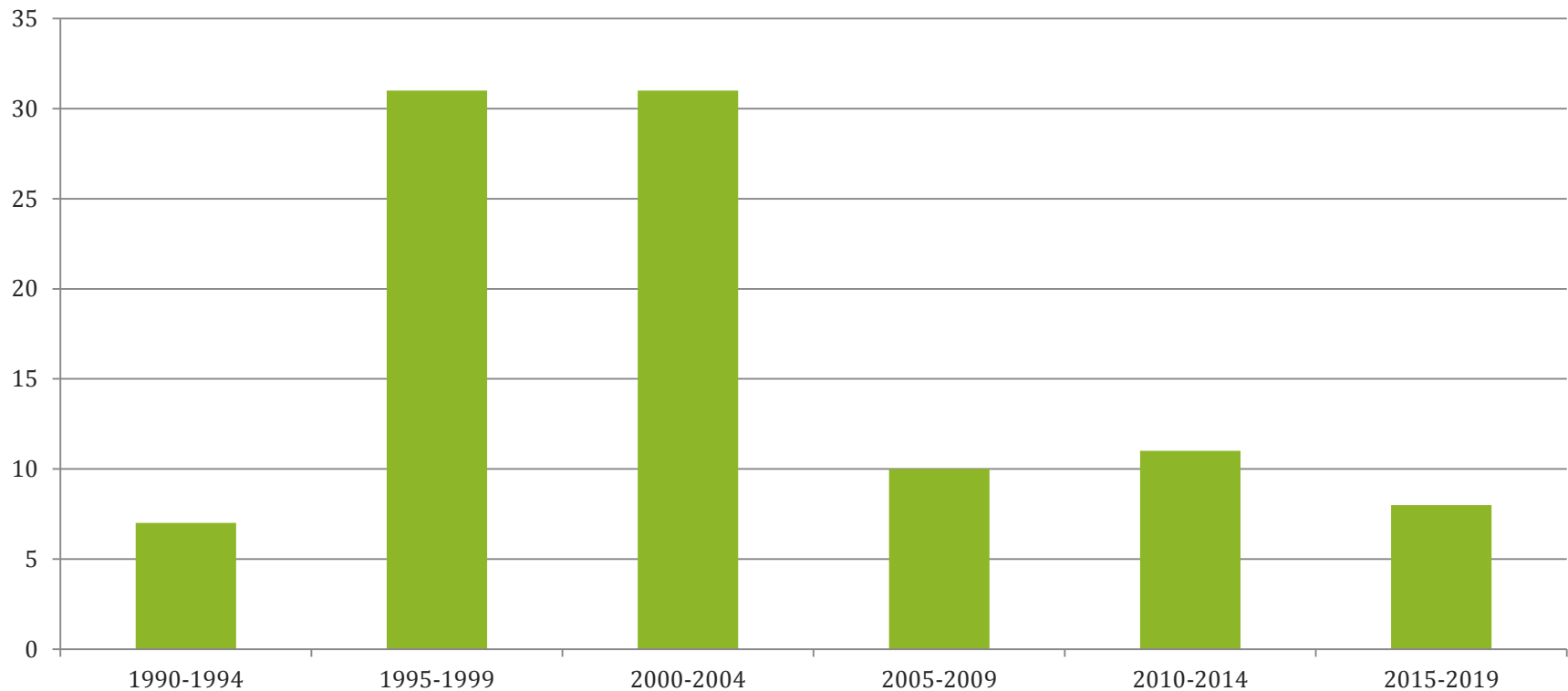
Markkinat: teoria

- vaikutukset riippuvat ratkaisevasti siitä, miten kilpailu järjestetään
- kustannussäästöt kun kilpaillaan laadulla?
- laatu ei välttämättä parane: yli- ja alihoidon riski

Miten tästä eteenpäin?

- vähemmän kunnianhimoa tehokkuudella säästämiseen
- hyviä kokeiluja ja pieniä askelia markkinoiden hyödyntämisessä
- halutaanko säästöjä, miten niitä saadaan aikaan?

Sanojen "priorisointi" ja "terveydenhuolto" yhteisesiintyvyys Helsingin Sanomissa

- <https://www.nytimes.com/2019/02/11/upshot/hospital-mergers-hurt-health-care-quality.html>
- [Saarimaa, T. & Tukiainen, J. \(2018\). PARAS-hankkeen aikana toteutettujen kuntaliitosten vaikutukset. Kansantaloudellinen aikakauskirja, 114\(2\): 256-271.](#)
 - ks. myös [Harjunen, O., Saarimaa, T. & Tukiainen, J. \(2017\). Political representation and effects of municipal mergers. VATT Working Papers 98/2017.](#)
- [Häkkinen, U., Kortelainen, M., Kotakorpi, K., Haula, T., Kapiainen, S., Korajoki, M., Mäklin, S., Peltola, M. & Puroharju, T. \(2019\). Kapitaatiokoravukset sote-keskuksen suoran valinnan palveluissa. Taustaraportti Talouspolitiikan arviointineuvostolle.](#)
- [Hämäläinen, K. & Moisio, A. \(2015\). One or two tiers of local government? The cost effects of regional experiments. VATT Working Papers 65/2017.](#)
- [Kotakorpi, K. & Seuri, A. \(2019\). Yksityisen ja julkisen sektorin työnjako sosiaali- ja terveydenhuollossa. Talous & Yhteiskunta 1/2019.](#)
- [Siciliani, L. \(2018\). Background report for Economic Policy Council on Public-private Mix in Provision of Hospital Care across European countries. Taustaraportti Talouspolitiikan arviointineuvostolle.](#)
- [Talouspolitiikan arviointineuvoston vuoden 2018 raportti.](#)
 - englanniksi, suomenkielinen käännös tulossa lähiaikoina